

ความเครียดและวิธีการเผชิญความเครียดของมารดาหลังคลอดขณะอยู่ไฟ

ฐิติรัตน์ หมั่นศรีชัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลมารดาและทารกแรกเกิด

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2550

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ความเครียดและวิธีการเผชิญความเครียดของมารดาหลังคลอดขณะอยู่ไฟ (STRESS AND COPING OF POSTPARTUM MOTHERS DURING TRADITIONAL POSTPARTUM PRACTICES)

จิตรีรัตน์ หมั่นศรีชัย 4837053 RAMN/ M

พย.ม. (การพยาบาลมารดาและทารกแรกเกิด)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : จันทิมา ขนบดี, D. S. N., จรัสศรี ชีระกุลชัย, Ph. D. (Nursing)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย เพื่อศึกษาระดับความเครียดและวิธีการเผชิญความเครียดของมารดาหลังคลอดขณะอยู่ไฟ โดยใช้ทฤษฎีความเครียด การประเมินตัดสินใจ และการเผชิญความเครียดของลาซารัสและโพล์คแมนเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาหลังคลอดที่มีการอยู่ไฟในเขตอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ. 2550 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2550 จำนวน 125 ราย คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แบบวัดระดับความเครียดซึ่งผู้วิจัยใช้แบบวัดความวิตกกังวลขณะเผชิญของสปีลเบอร์เจอร์และคณะ และแบบวัดวิธีการเผชิญความเครียดของจาโลวิก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่ามารดาหลังคลอดประเมินสถานการณ์การอยู่ไฟว่าเป็นความเครียด ร้อยละ 65.6 และ 32.8 ของกลุ่มตัวอย่างมีความเครียดในระดับปานกลางและระดับต่ำตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างใช้การเผชิญความเครียดทั้งด้านการเผชิญหน้ากับปัญหา การจัดการกับอารมณ์และการบรรเทาความเครียดผสมผสานกัน โดยใช้วิธีการเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ปัญหามากกว่าแบบมุ่งปรับอารมณ์ วิธีการเผชิญความเครียดที่กลุ่มตัวอย่างใช้มากที่สุด ได้แก่ การเผชิญหน้ากับปัญหา รองลงมาคือ การบรรเทาความรู้สึกเครียด ส่วนวิธีการจัดการกับอารมณ์เป็นวิธีที่กลุ่มตัวอย่างใช้น้อยที่สุด

การศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่า เจ้าหน้าที่ที่มสุขภาพควรมีการประเมินความเครียดสาเหตุ และแหล่งประโยชน์ในการจัดการกับความเครียดของมารดาหลังคลอดขณะที่อยู่ไฟ ตลอดจนกระตุ้นครอบครัวให้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือมารดาหลังคลอดในการจัดการกับสถานการณ์ความเครียดขณะที่อยู่ไฟได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: ความเครียด/ วิธีการเผชิญความเครียด/ การอยู่ไฟ

STRESS AND COPING OF POSTPARTUM MOTHERS DURING TRADITIONAL POSTPARTUM PRACTICES

THITIRAT MUENSRICHAI 4837053 RAMN/M

M.N.S (MATERNITY AND NEWBORN NURSING)

THESIS ADVISORS: CHANTIMA KHANOBDEE, D. S. N., JARATSRI THEERAKULCHAI, Ph. D. (NURSING)

ABSTRACT

The purpose of this descriptive research was to describe stress and coping of postpartum mothers during traditional postpartum practices. The conceptual framework guiding the study was derived from Lazarus and Folkman's theory of stress, appraisal, and coping. A purposive sample consisted of 125 postpartum mothers who adhered to traditional postpartum practices in Lomsak District, Phetchaboon Province. Data were collected during January 2007 to March 2007. Three instruments were used in this study: the Demographic Data Questionnaire, the State Anxiety Inventory Form X-I of Spielberger et al., and the Jaloweic Coping Scale. Descriptive statistics were used to analyze the data.

The findings indicated that 65.6% of the postpartum mothers appraised a moderate level of stress and 32.8% of them had a low level of stress during their traditional postpartum practices. The sample used a combination of coping strategies from three subscales: confrontive, emotive, and palliative coping. They used a higher proportion of the problem-focused coping than the emotion-focused coping. The proportion of coping strategies that the sample used from the highest to the lowest was confrontive, palliative and emotive coping.

Results of the study suggest that health care professionals should assess levels of stress, causes of stress, and social support of postpartum mothers during traditional postpartum practices. Moreover, family members should be encouraged to assist the postpartum mothers to cope with stress during traditional postpartum practices.

KEY WORDS: STRESS/ COPING STRATEGY/ TRADITIONAL POSTPARTUM PRACTICES

117 pp.